

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๘/๒๕๖๘

เรื่อง รุกริกกับสิทธิมนุษยชน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีร้องเรียนว่า
โครงการของบริษัท [REDACTED] เขตคลองสาน กทม. ก่อให้เกิดปัญหาการระบายน้ำ
บริเวณบ้านพักของผู้ร้อง

ผู้ร้อง [REDACTED]

ผู้ถูกร้อง

บริษัท [REDACTED]

ที่ ๑

สำนักงานเขตคลองสาน

ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สำนักงาน กสม.) ตามคำร้องที่ ๒๓๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ ว่า [REDACTED] ถนนเจริญนคร ซอย ๖ แขวงคลองตันใต้ เขตคลองสาน กทม. ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ถมดินทับลำประโดง ที่ใช้ระบายน้ำจากที่ดินของผู้ร้องไปยังคลองวัดทองเพลง โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ก่อสร้างท่อระบายน้ำและบ่อบำบัดน้ำแทนลำประโดงดังกล่าว รวมทั้งได้ก่อสร้างกำแพงคอนกรีตชิดแนวเขตที่ดินของผู้ร้อง แต่ไม่ได้เชื่อมต่อท่อระบายน้ำของผู้ร้องไปยังบ่อบำบัดน้ำที่สร้างแทนลำประโดง ส่งผลให้เมื่อฝนตกจะเกิดน้ำท่วมขังบริเวณบ้านของผู้ร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ รับทราบปัญหาและแจ้งว่าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ยังไม่มีความคืบหน้า ทั้งนี้ ผู้ร้องประสงค์ขอให้แก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ร้องและชุมชน [REDACTED]

๑.๒ สำนักงาน กสม. ได้ติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีการก่อสร้างโรงแรมและศูนย์การค้าของผู้ถูกร้องที่ ๑ [REDACTED] ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน (ตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๒๑/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๖) โดยจัดประชุมรับฟังข้อมูลจากผู้ได้รับผลกระทบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ สำนักงาน กสม. ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ บริษัทผู้รับเหมาของโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ และฝ่ายโยธาของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการ

/ตาม...

ตามแนวทางการแก้ไขปัญหาการระบายน้ำของชุมชน [REDACTED] ซอยเจริญนคร ๖ โดยสำนักงาน กสม. ได้มีหนังสือแจ้งให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิด สิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๒ หนังสือบริษัท [REDACTED] ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือสำนักงานเขตคลองสาน ที่ กท ๕๖๐๓/๓๔๖๔ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ รายงานการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริงของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๗ ณ สำนักงาน กสม.

๒.๑.๕ บันทึกข้อความ ที่ สม ๐๕๐๑/๒๘ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึง ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๑ รายงานผลการขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ทางแอปพลิเคชันไลน์เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เกี่ยวกับการเชื่อมต่อท่อระบายน้ำโครงการของ ผู้ถูกร้องที่ ๑ กับชุมชน [REDACTED]

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑.๑ โดยไม่มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

(๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

(๑.๑) สืบเนื่องจากการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ประธานชุมชน [REDACTED] ได้ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ สืบหาการระบายน้ำของโครงการและชุมชนอีกครั้ง ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้สำรวจร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ ได้ข้อสรุปว่า ไม่พบน้ำท่วมขัง แต่เพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนในอนาคต ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะเสนอขอใช้งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๘

/ปรับปรุง...

ปรับปรุงท่อระบายน้ำของชุมชน โดยจะเพิ่มขนาดท่อให้ใหญ่ขึ้นและติดตั้งระดับต่ำลงเพื่อให้สามารถระบายได้ดีขึ้น ในระหว่างนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะขุดลอกท่อระบายน้ำเพื่อช่วยระบายน้ำให้ดีขึ้น

(๑.๒) กรณีจุดเชื่อมต่อแนวระบายน้ำฝนบริเวณหลังบ้าน [REDACTED] และจุดติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียของบ้านหลังดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขุดดินและวางแนวท่อเพื่อให้สามารถระบายน้ำไปยังบ่อพักน้ำทิ้ง และเตรียมติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียและเชื่อมท่อระบายน้ำ อย่างไรก็ตาม ประธานชุมชนและเจ้าของบ้าน [REDACTED] ยังไม่ยินยอมให้ติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียและเชื่อมท่อระบายน้ำ เนื่องจากไม่เชื่อมั่นว่าระดับท่อระบายน้ำของโครงการจะสามารถรองรับน้ำทิ้งจากชุมชนได้

(๑.๓) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ซ่อมแซมความเสียหายของบ้าน [REDACTED] เรียบร้อยแล้ว แต่เจ้าของบ้าน [REDACTED] แจ้งว่ายังมีกลิ่นปฏิกูลจากข้างบ้าน ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าไม่สามารถแก้ไขเรื่องนี้ได้เนื่องจากเป็นปัญหาจากบ้าน [REDACTED] ที่อยู่ติดกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ไปสำรวจเพื่อหาสาเหตุกลิ่นเหม็นดังกล่าวว่ามาจากบ่อเกรอะบ่อซึมของบ้าน [REDACTED] หรือไม่ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามมติที่ประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และจากการลงพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีกลิ่นเหม็นมาจากบ้าน [REDACTED] แต่พบว่ามีท่อน้ำทิ้งโพลีเอสเตอร์ที่ต่อตรงลงใต้ถนนของบ้าน [REDACTED] ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจเป็นที่มาของกลิ่นปฏิกูล เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงได้แนะนำแนวทางแก้ไขตำแหน่งของท่อโพลีเอสเตอร์ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แก้ไขตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ แนะนำเรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ แต่เจ้าของบ้าน [REDACTED] ยังคงไม่พึงพอใจต่อการแก้ไขปัญห ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่สามารถต่อท่อระบายน้ำของโครงการได้

(๑.๔) การปรับปรุงท่อน้ำและระบบระบายน้ำจากโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ และชุมชน [REDACTED] ที่ระบายลงสู่คลองสาธารณะ (คลองวัดทองเพลง) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งแบบแปลนแก้ไขการสร้างบ่อพักน้ำทิ้งเพิ่มเติม และแก้ไขแนวท่อระบายน้ำฝนเพิ่มเติมให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ และกรุงเทพมหานครพิจารณา ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เสนอแนวทางการดำเนินการให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ พิจารณารายละเอียดเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ โดยจะใช้เวลาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒๐ วัน หลังจากที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ดำเนินการได้ ปัจจุบันผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ติดตั้งประตูระบายน้ำ (flap gate) เรียบร้อยแล้ว เพื่อป้องกันน้ำจากคลองวัดทองเพลงไหลย้อนกลับเข้าท่อระบายน้ำของชุมชน

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

(๒.๑) ได้หารือกับสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขารธนบุรี เพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับประเด็นลำประโดงที่ชุมชนใช้เป็นทางระบายน้ำทิ้งเดิมก่อนมีโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์คัดถ่ายสำเนาระวางโฉนดที่ดินและ

สอบถามข้อมูลโฉนดที่ดินเลขที่

ถนนเจริญนคร แขวงคลองตันใต้ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานที่ดินฯ

(๒.๒) เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ได้ประชุมกับผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อพิจารณาแบบแปลนแก้ไขเพื่อสร้างบ่อพักน้ำทิ้งเพิ่มเติม และแก้ไขเพิ่มเติมแนวระบายน้ำฝน ท่อระบายน้ำทิ้ง และรูปแบบทางเดิน รวมทั้งได้ซ่อมแซมบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยผลสรุปการดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๑ สามารถแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนได้เรียบร้อยแล้ว

(๒.๓) ได้ตรวจสอบปริมาณฝนที่ตกบริเวณชุมชน พบว่าระดับน้ำในท่อระบายน้ำของชุมชนยังไม่ถึงขั้นวิกฤติ มีเพียงน้ำรอการระบายจากฝนตก แต่ชุมชนมีความกังวลเกี่ยวกับความต่างระดับของท่อระบายน้ำของผู้ถูกร้องที่ ๑ กับท่อระบายน้ำของชุมชน แต่ยังไม่ได้ตรวจสอบปริมาณฝนสูงสุดที่จะต้องระบายในพื้นที่บริเวณดังกล่าว ซึ่งต้องตรวจสอบข้อมูลจากสำนักงานการระบายน้ำ กรุงเทพมหานครอีกครั้ง เพื่อประเมินสภาพปัญหาน้ำท่วมขัง

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) การประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริงของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๗ ณ สำนักงาน กสม.

(๑.๑) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมครบถ้วน ในรายงานดังกล่าวได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับระบบระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมของโครงการไว้ในช่วงก่อสร้างโครงการ ทั้งนี้ สผ. ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินโครงการโรงแรมและศูนย์การค้าของผู้ถูกร้องที่ ๑

(๑.๒) ความเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิ

ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ติด flap gate ที่ท่อระบายน้ำใกล้กับบ้านที่ติดกับกำแพงโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น จะต้องพิจารณาระดับท่อระบายน้ำเดิมของชุมชนด้วยว่าอยู่ที่ระดับใด โดยระดับท่อระบายน้ำของโครงการจะต้องอยู่ต่ำกว่าท่อระบายน้ำของชุมชน ๕ เซนติเมตร รวมทั้งต้องคำนวณการระบายน้ำจากปริมาณน้ำฝนสูงสุดที่ ๖๐ มิลลิเมตร ว่า น้ำสามารถไหลย้อนกลับเข้าท่อระบายน้ำของชุมชนและบ้านของประชาชนหรือไม่ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้เก็บข้อมูลปริมาณฝนสะสมหากฝนตกหนัก จึงควรเก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อตรวจสอบว่าจะไม่มีน้ำไหลย้อนกลับเข้าสู่

/ท่อระบายน้ำ...

ท่อระบายน้ำของชุมชน ซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมขังบ้านเรือนประชาชนได้ และควรสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบทุกครั้งที่ดำเนินการ โดยเฉพาะเรื่องปริมาณน้ำฝน โดยอาจนำเหตุการณ์ต่าง ๆ มาอธิบายให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน

(๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประสานกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทางแอปพลิเคชันไลน์เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ สรุปได้ว่า กรณีเจ้าของบ้าน [REDACTED] ไม่ยินยอมให้ติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียและเชื่อมต่อท่อระบายน้ำของโครงการ เนื่องจากไม่เชื่อมั่นว่าระดับท่อระบายน้ำทิ้งของโครงการจะสามารถรองรับน้ำทิ้งจากชุมชนได้ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ รวมทั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ได้เข้าพบเพื่อชี้แจงการคำนวณระดับท่อตามหลักวิศวกรรมแล้ว แต่เจ้าของบ้านยังคงไม่เชื่อมั่น อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ จะนัดหมายกับเจ้าของบ้านอีกครั้งเพื่อชี้แจงและยืนยันว่าการออกแบบระดับท่อระบายน้ำทิ้งของโครงการได้ดำเนินการตามหลักวิศวกรรมสามารถระบายน้ำได้ดีและน้ำไม่สามารถไหลย้อนกลับได้

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง จากกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำเนินโครงการโรงแรมและศูนย์การค้าก่อให้เกิดปัญหาการระบายน้ำบริเวณบ้านพักของผู้ร้อง และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ จากปัญหาการระบายน้ำดังกล่าวหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๒) ได้รับรองสิทธิของบุคคลในการมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมาตรา ๕๗ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ได้รับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ประกอบกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) ข้อ ๑๒ ได้รับรองสิทธิของบุคคลที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้ รวมถึงการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ โดยรัฐจะต้องปรับปรุงสุขลักษณะทางสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมในทุกด้านเพื่อบรรลุผลในการทำให้สิทธิเหล่านี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์ หากสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองดังกล่าวนี้ถูกละเมิด บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิตามมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและต้องได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว โดยเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓.๒ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council: HRC) ได้รับรองว่าสิทธิในการมีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ดีต่อสุขภาพ และยั่งยืน เป็นสิทธิมนุษยชน^๑ อีกทั้งหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ได้กำหนดกรอบแนวทางให้ทุกภาคส่วนร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการประกอบธุรกิจ โดยระบุถึงหน้าที่ของรัฐในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการประกอบการ โดยเคารพสิทธิมนุษยชน ตลอดจนมีกระบวนการตรวจสอบความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) รวมถึงหน้าที่ของรัฐและความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจ

๓.๓ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

(๑) โครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ครบถ้วน ซึ่งรายงานดังกล่าวได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับระบบระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมของโครงการไว้ในช่วงก่อสร้างโครงการเท่านั้น ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำเนินโครงการโรงแรมและศูนย์การค้า ได้เกิดปัญหาการระบายน้ำจากท่อระบายน้ำทิ้งของผู้ถูกร้องที่ ๑ และของชุมชน [REDACTED] รวมทั้งบ้านพักของผู้ร้อง เนื่องจากระดับท่อระบายน้ำโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่สูงกว่าท่อระบายน้ำทิ้งของชุมชน จึงทำให้น้ำในท่อระบายของโครงการไหลย้อนกลับเข้าท่อระบายน้ำทิ้งของชุมชน เกิดสภาพปัญหาน้ำท่วมขังบ้านเรือนในชุมชน [REDACTED]

(๒) สืบเนื่องจากการประชุมของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ประธานชุมชน [REDACTED] ได้ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำเนินการระบายน้ำของโครงการ และชุมชนอีกครั้ง ต่อมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้สำรวจร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ ซึ่งไม่พบน้ำท่วมขัง แต่เพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชน ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะเสนอขอใช้งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ปรับปรุงท่อระบายน้ำของชุมชน โดยจะเพิ่มขนาดท่อให้ใหญ่ขึ้นและติดตั้งให้มีระดับต่ำลงเพื่อให้ น้ำสามารถระบายได้ดีขึ้น ในระหว่างรอบประมาณผู้ถูกร้องที่ ๒ จะขุดลอกท่อระบายน้ำเพื่อช่วยระบาย น้ำให้ดีขึ้น และผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังจากท่อระบายน้ำของโครงการโดยติดตั้ง flap gate เพื่อป้องกันน้ำท่วมและน้ำไหลย้อนกลับจากคลองสาธารณะเข้าสู่ท่อระบายน้ำของโครงการและ

/ชุมชน...

^๑ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) มีมติเห็นชอบและประกาศว่า การเข้าถึงสิ่งแวดล้อมที่สะอาดดีต่อสุขภาพและยั่งยืน เป็น “สิทธิมนุษยชนสากล”

ชุมชน และได้สำรวจพื้นที่เพื่อตรวจสอบสภาพปัญหาน้ำท่วมขังในชุมชนร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๒ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เสนอแบบแปลนแก้ไขการสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้งและแก้ไขแนวท่อระบายน้ำฝนเพิ่มเติมให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ และกรุงเทพมหานครพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว

(๓) เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ประชุมร่วมกับกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเดียวกันตามข้อ ๓.๒ (๒) และผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้วางถึงบำบัดและจุดเชื่อมต่อแนวระบายน้ำฝนบริเวณหลังบ้าน [REDACTED] และจุดดินในการวางแนวท่อระบายน้ำเข้าบ่อบำบัดน้ำทิ้งเพื่อเตรียมวางถึงบำบัดและเชื่อมต่อกับท่อระบายน้ำด้วย แต่ประชาชนยังมีความกังวลเกี่ยวกับระดับระหว่างท่อระบายน้ำของผู้ถูกร้องที่ ๑ กับท่อระบายน้ำของชุมชน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิของ กสม. เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องตรวจสอบปริมาณฝนสูงสุดที่จะระบายในพื้นที่บริเวณดังกล่าวจากสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานครด้วย เพื่อประเมินสภาพปัญหาน้ำท่วมขัง และควรมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบทุกครั้ง ที่ดำเนินการ ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ติดตั้ง flap gate เพื่อป้องกันน้ำจากคลองสาธารณะ (คลองวัดทองเพลง) ไหลย้อนกลับเข้าท่อระบายน้ำของชุมชนแล้ว

๓.๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า

(๑) การดำเนินโครงการโรงแรมและศูนย์การค้าของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีท่อระบายน้ำฝนด้านหลังโครงการที่มีระดับสูงกว่าท่อระบายน้ำของชุมชน ส่งผลกระทบต่อการระบายน้ำลงสู่คลองสาธารณะ (คลองวัดทองเพลง) ทำให้เกิดน้ำไหลย้อนกลับเข้าสู่ท่อระบายน้ำของชุมชนและน้ำท่วมขังบริเวณบ้านพักของผู้ร้อง แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยติดตั้ง flap gate เพื่อป้องกันน้ำท่วมและน้ำไหลย้อนกลับจากคลองสาธารณะเข้าสู่ท่อระบายน้ำของโครงการและชุมชน และได้สำรวจพื้นที่เพื่อตรวจสอบสภาพปัญหาน้ำท่วมขังในชุมชน [REDACTED] ร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ จะเสนอขอใช้งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ในการปรับปรุงท่อระบายน้ำของชุมชนให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและมีระดับต่ำลงเพื่อช่วยให้ระบายน้ำได้ดีขึ้น อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เสนอแบบแปลนแก้ไขการสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้งและแก้ไขแนวท่อระบายน้ำฝนเพิ่มเติมให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ และกรุงเทพมหานครพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แก้ไขปัญหการระบายน้ำให้แก่ผู้ร้องและชุมชน [REDACTED] อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะผู้กำกับดูแลได้แก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมตามหน้าที่และอำนาจแล้ว ดังนั้นจึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว

(๒) อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้สำรวจข้อมูลปริมาณน้ำฝนสูงสุดเนื่องจากหากเกิดเหตุการณ์ฝนตกหนักอาจส่งผลทำให้เกิดน้ำท่วมขังเป็นเวลานานได้ จึงควร

นำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการดำเนินการ เพื่อตรวจสอบว่าจะไม่มีน้ำไหลย้อนกลับและทำให้เกิดน้ำท่วมขังบ้านเรือนของชุมชน [REDACTED] รวมทั้งต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ชุมชนทราบเป็นระยะด้วย โดยเฉพาะเรื่องปริมาณน้ำฝน โดยอาจนำเหตุการณ์ต่าง ๆ มาอธิบายให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน

ด้วยเหตุนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักการ UNGPs และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของประชาชน ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลให้ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ตามกติกา ICESCR จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๙/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่าการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำเนินโครงการโรงแรมและศูนย์การค้า ก่อให้เกิดปัญหาการระบายน้ำบริเวณบ้านพักของผู้ร้องและชุมชน [REDACTED] แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แก้ไขปัญหอย่างเหมาะสมแล้ว จึงให้ยุติเรื่อง ตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๑ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดประชุมชี้แจงการแก้ไขปัญหของผู้ร้องและชุมชน [REDACTED] และชุมชนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในการแก้ไขปัญหาดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๒๑/๒๕๖๖ รวมทั้งให้สื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องปริมาณน้ำฝน ควรพยากรณ์ปริมาณน้ำฝนเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการน้ำ การเตือนภัยการเกิดน้ำท่วม และวางแผนการระบายน้ำไม่ให้เกิดน้ำท่วมขัง

๔.๒ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ตรวจสอบและเฝ้าระวังอัตราการระบายน้ำของสถานีสูบน้ำที่ระบายลงสู่คลองวัดทองเพลงที่อยู่ใกล้กับชุมชน [REDACTED] เป็นประจำ เนื่องจากพื้นที่ของโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพื้นที่ที่รับน้ำฝนปริมาณมาก อาจระบายน้ำไม่สะดวกในช่วงเวลาที่ฝนตกหนักหรือฝนตกสะสมเป็นเวลานาน

๔.๓ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำเนินธุรกิจโดยการเคารพสิทธิมนุษยชนตามหลักการ UNGPs อาทิ มีกระบวนการตรวจสอบความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD) เยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดจากการประกอบธุรกิจทุกโครงการ รวมทั้งจัดให้มีกลไกรับเรื่องร้องเรียนและมีช่องทางสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับโครงการให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ สามารถศึกษาข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ UNGPs ได้ทางเว็บไซต์ <https://www.nhrc.or.th/th/Knowledge-of-business-and-human-rights>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์
นางปรีดา คงแป้น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์
นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

